Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XXIII. — Wydany i rozesłany dnia 30 kwietnia 1872.

58.

Traktat przyjaźni z dnia 2 września 1869, handlowy i żeglugowy pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a cesarstwem chińskiem.

(Zawarty w Pekingu dnia 2 września 1869, przez Jego cesarską i królewską Apostolską Mość ratyfikowany w Wiedniu dnia 8 maja 1871, obustronne ratyfikacye wymienione w Wiedniu dnia 27 listopada 1871).

Nos Franciscus Josephus Primus,

divina favente clementia Austriae Imperator;

Apostolicus Rex Hungariae, Rex Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae; Archidux Austriae; Magnus Dux Cracoviae; Dux Lotharingiae, Salisburgi, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, Bucovinae, superioris et inferioris Silesiae; Magnus Princeps Transilvaniae; Marchio Moraviae; Comes Habsburgi et Tirolis etc. etc.

Notum testatumque omnibus et singulis, quorum interest, tenore praesentium facimus:

Posteaquam a Nostro atque Majestatis Suae Chinae Imperatoris Plenipotentiario fine stabiliendarum ac ampliandarum inter Utriusque Nostrum ditiones amicitiae, comercii et navigationis relationum Pechini die secunda mensis Septembris anni millesimi octingentesimi sexagesimi noni tractatus infra scriptus initus et signatus fuit tenoris ad verbum sequentis:

Najjaśniejszy cesarz austryacki, król czeski itd. i apostolski król węgierski z jednej a Najjaśniejszy cesarz chiński z drugiej strony, przejęci szczerem życzeniem, ustalenia stosunków przyjacielskich pomiędzy wspomnionemi państwami, postanowili utrwalić takowe traktatem przyjaźni, handlowym i żeglugowym, wzajemnie korzystnym i dla poddanych wysokich mocarstw traktat zawierających, pożytecznym. W tym celu mianowali swoimi pełnomocnikami:

Jego cesarska i królewska Apostolska Mość:

Swego kontradmirała Antoniego Barona Petza, pełnomocnego ministra i posła w misyi nadzwyczajnej, naczelnika ces. i król. wyprawy do Azyi wschodniej, kawalera wojskowego orderu Maryi Teresyi itd. itd. itd.;

Najjaśniejszy cesarz chiński:

Tung-Süna, prezesa rady dochodów państwa, ministra gabinetowego do spraw zewnętrznych;

Chung-Houa, opiekuna następcy tronu, wiceprezesa rady wojennej, dowódcę wojsk chińskich czerwonej chorągwi z galonami, inspektora handlu trzech portów północnych itd. itd. itd.;

którzy udzieliwszy sobie swoje pełnomocnictwa i znalazłszy takowe w dobrej i należytej formie, zgodzili się na następujące artykuły:

Artykuł I.

Pomiędzy państwami traktat zawierającemi panować ma trwały pokój i niezmienna przyjaźń. Poddani ich mają w obu państwach doznawać zupełnej opieki, tak co do osób swoich jak i własności.

Artykuł II.

Dla utrzymania w przyszłości przyjaznych stosunków Jego ces. i król. Apostolska Mość i Najjaśniejszy Cesarz chiński zezwalają, aby stósownie do zwyczaju zaprowadzonego pomiędzy wielkiemi i zaprzyjaźnionemi narodami, Jego ces. i król. Apostolska Mość, gdy to uzna za stósowne, mógł uwierzytelnić przy rządzie Najjaśniejszego cesarza chińskiego, ajenta dyplomatycznego, a z drugiej strony aby Najjaśniejszy cesarz chiński, gdy to uzna za stósowne, mógł uwierzytelnić ajenta dyplomatycznego przy rządzie Jego ces. i król. Apostolskiej Mości.

Artykuł III.

Dla załatwiania swoich spraw ajenci dyplomatyczni przez obie strony zamianowani mają prawo albo mieszkać stale w stolicy drugiej strony, albo do niej w razie potrzeby dojeżdzać, według własnego zdania.

Ajenci dyplomatyczni obu stron traktat zawierających, mają nawzajem doznawać w miejscu swego pobytu takich prerogatyw i swobód, jakie im nadaje prawo narodów. Ich osoby, rodziny, domy i korespondencye mają być nietykalne. Nie będą ograniczani w wyborze i mianowaniu swoich urzędników, kurierów, tłumaczów, sług itd., osoby zaś te nie będą w żadnym względzie doznawać przykrości.

Ktokolwiek by się dopuścił na reprezentantach Ich cesarskich Mości, członkach ich rodzin, albo domownikach ustnej lub czynnej zniewagi, albo gwałtu, będzie przez władze surowo karany.

Artykuł IV.

Postanowiono dalej, że reprezentant Jego ces. i król. Apostolskiej Mości, tudzież osoby jego orszaku będą mogli odbywać podróże bez żadnych przeszkód. Reprezentant ten będzie mógł wysyłać i odbierać listy według upodobania, przez którekolwiek miejsce wybrzeża; listy jego i rzeczy będą nienaruszalne. Będzie mógł używać własnych kuryerów, ci zaś doznawać będą w podróży takiej samej opieki i takich samych ułatwień, jakich doznają osoby, którym poruczonym jest przewóz depeszy rządowych cesarsko-chińskich.

W ogóle używać będzie takich samych przewilejów, jakich używają urzędnicy tego samego stopnia według zwyczajów narodów zachodnich.

Koszta wszelkiego rodzaju, z misyami dyplomatycznemi połączone, ponosić będą odnośne rządy.

Artykuł V.

Reprezentant Jego ces. i król. Apostolskiej Mości będzie załatwiał sprawy z ministrami Najjaśniejszego Cesarza chińskiego osobiście, lub pisemnie, na stopie zupełnej równości.

Artykuł VI.

Rząd Jego ces. i król. Apostolskiej Mości będzie miał prawo zamianować konsula jeneralnego, a dla każdego portu otwartego, lub dla każdego takiego miasta w Chinach, gdzie jego interesa handlowe wymagać tego będą, konsula, wicekonsula lub ajenta konsularnego.

Władze chińskie mają obchodzić się z tymi urzędnikami z należnym szacunkiem. Będą oni doznawać takich samych przywilejów i prerogatyw, jak urzędnicy konsularni narodu któremu się najbardziej sprzyja.

Rząd Jego ces. i król. Apostolskiej Mości, jeżeliby nie uznawał potrzeby ustanowienia konsula w jednym z portów dla handlu otwartych, będzie mógł poruczyć czynności ajenta konsularnego w tym porcie konsulowi jednego z mocarstw zaprzyjaźnionych.

Artykuł VII.

Odezwy urzędowe ajentów dyplomatycznych i konsularnych Jego ces. i król. Apostolskiej Mości mają być pisane w języku niemieckim, lecz będzie do nich dołączany przekład chiński. Podobnież władze chińskie pisać będą w języku chińskim; gdyby zaś w tekście chinskim albo niemieckim okazała się różnica, ten tekst uważany będzie jako prawdziwy, który był ułożony w języku narodu, odezwę wydającego.

Traktat niniejszy spisano w języku niemieckim i chińskim i obadwa teksty zrównano starannie, tak że myśl i znaczenie każdego artykułu są zupełnie zgodne.

Artykuł VIII.

W portach i miastach Kanton, Swatow, Amoy, Foochow, Ningpo, Shanghai, Chinkiang, Nanking, Kiukiang i Hankan, na rzece Yang-tse, Chee-Foo (Yentai), Tientsin i Newchuang, tudzież Tamsui i Taiwan-foo na wyspie Formosa i Kiungchow na wyspie Haiman poddani monarchii austryacko-węgierskiej i ich rodziny mogą poruszać się swobodnie, osiadać, prowadzić handel i przemysł, w zupełnem bezpieczeństwie i bez jakiejkolwiek przeszkody.

W głębi kraju mogą prowadzić handel tak, jak poddani innych narodów, nie urządzając tam jednak składu towarów.

Artykuł. IX.

Każdy poddany monarchii austryacko-węgierskiej, który stósownie do stypulacyi poprzedniego artykułu, przybędzie do jednego z portów dla handlu zagranicznego otwartych, będzie mógł, bez względu na czas swego pobytu, najmować domy i magazyny dla przechowania swoich towarów, lub brać w dzierżawę grunta a nawet stawiać na nich domy i magazyny.

Poddani wspomnionej monarchii będą mogli w podobny sposób zakładać kościoły, szpitale, domy ubogich i cmentarze. W danym razie władza miejscowa, porozumiawszy się z konsulem, wyznaczy rzeczonym poddanym najstósowniejsze do pobytu dzielnice i place, na których owe budowle znajdować się mogą.

Interesowani sami układają się o cenę najmu i czynszu, która, ile możności, ma być uregulowana według cen miejscowych przeciętnych. Władze chińskie będą odwodzić krajowców od stawiania lub żądania cen wygorowanych, konsul zaś ze swojej strony będzie zwracał uwagę, aby poddani monarchii austryacko-węgierskiej nie używali przymusu dla zniewolenia właścicieli chińskich do zgody.

Artykuł X.

Okręty handlowe monarchii austryacko-węgierskiej będą mogły udawać się do portów i miast dla handlu zagranicznego otwartych, i z towarami swemi przepływać bez przeszkody z jednego portu do drugiego. Udawanie się jednak do innych portów lub trudnienie się przemytnictwem na wybrzeżu, jest im zakazane.

Jeżeli jaki okręt kupiecki będzie złapany przy handlu przemytniczym, władze chińskie skonfiskują jego ładunek, bez względu na wartość lub własności tegoż; okręt taki może być wykluczonym od dalszego handlu i. po uporządkowaniu i zaspokojeniu swoich rachunków, wydalonym. Wszystkie konfiskaty przypadają na korzyść rządu chińskiego, który jednak, przed obowiązującem zawyrokowaniem przyaresztowania i konfiskaty, ma zawiadomić o tem ces. i król. konsula najbliższego portu.

Żaden kupiec lub dowódca okrętu handlowego nie może dowozić buntownikom lub rozbójnikom morskim jakiejkolwiek żywności, broni lub amunicyi. W razie przestąpienia tego okręt będzie wraz z ładunkiem skonfiskowany, a winny oddany swemu rządowi dla ukarania według surowości praw. Zabronionem jest nawet udawanie się do terytoryów zajętych przez buntowników.

Rząd austryacko-węgierski będzie się starał wszelkiemi możliwemi środkami zapobiegać bezprawnemu używaniu swojej bandery handlowej.

Artykuł XI.

Poddani monarchii austryacko-węgierskiej, udający się w głąb kraju dla prowadzenia handlu, powinni tak samo jak poddani innych mocarstw zaopatrzyć się w dokumenta podróżne, przez inspektora cłowego wystawione; podróżujący zaś tylko dla przyjemności, biorą pasport od konsula, atoli powinien być wizowanym przez władzę miejscową. Pasport ten należy pokazać na żądanie. Jeżeli jest w porządku, właściciel może odbywać dalszą podróż i nikt nie będzie mu przeszkadzał, gdyby chciał przyjmować ludzi do usługi, lub najmować czółna dla przewozu swego pakunku albo towarów. Jeżeli zaś podróżny nie jest zaopatrzony w pasport, lub popełni czyny sprzeciwiające się ustawom, będzie wydany najbliższemu konsulatowi dla ukarania; oprócz aresztowania jednak, nie ma doznawać żadnego złego obejścia. Do wycieczek w odległości nie większej nad sto *li* od portów dla handlu otwartych, i na czas najwięcej pięciu dni, nie potrzeba pasportu.

Artykuł ten nie odnosi się do członków załogi okrętowej itd., dla których za porozumieniem się konsulów z władzami miejscowemi ustanowione będą inne granice.

Ces. i król. konsul będzie się starał wydawać pasporta tylko osobom godnym szacunku.

Artykuł XII.

Poddanym monarchii austryacko węgierskiej wolno będzie przyjmować rzeczoznawców, tłumaczów, pisarzów, robotników, przewoźników, majtków i sług z wszystkich części Chin, za odpowiedniem wynagrodzeniem. na zasadzie umowy obu stron. Podobnież nie będzie im wzbronionem uczenie się od Chińczyków języka krajowego lub dyalektów albo uczenie ich obcych języków. Sprzedaż książek w monarchii austryacko-węgierskiej drukowanych, jakoteż kupno książek chińskich nie będzie doznawać żadnych przeszkód.

Artykuł XIII.

Chińczycy uważać będą własność poddanych monarchii austryacko-węgierskiej w cesarstwie chińskiem, jakiegokolwiek byłaby rodzaju, jako nienaruszalną, i zawsze ją szanować będą. Władze chińskie nie mogą pod żadnym warunkiem aresztować okrętów, będących własnością wspomnionych poddanych lub używać ich do jakichkolwiek celów publicznych albo prywatnych.

Artykuł XIV.

Gdy okręt jaki z monarchii austryacko-węgierskiej przybędzie na wody portu otwartego dla handlu, wolno mu będzie nająć sobie podług własnego wyboru rotmana, któryby go przewiózł do portu. Podobnież, gdy opłaci wszystkie należytości i podatki i jest gotów do podróży, może wybrać sobie rotmana, któryby go wyprowadził z portu.

Artykuł XV.

Jak tylko jaki okręt handlowy z monarchii austryacko-węgierskiej pochodzący, zawinie do portu, inspektor cłowy, jeźli to uzna za stósowne, może wyznaczyć jednego lub kilku urzedników cłowych do pilnowania okrętu i baczenia, aby przemytnictwo towarów nie miało miejsca. Urzędnicy ci mogą podług upodobania zostać w swojem własnem czółnie, lub przebywać na pokładzie okrętu.

Koszta ich zapłaty, wyżywienia i utrzymania ponosi władza cłowa chińska; nie mogą oni żądać żadnej zapłaty lub wynagrodzenia jakiegokolwiek rodzaju, ani od kapitana okrętu, ani od właścicieli towarów.

Artykuł XVI.

W przeciągu dwudziestu czterech (24) godzin po przybyciu należy wręczyć papiery okrętowe, listy frachtowe itd. konsulowi, który w następnych dwudziestu czterech (24) godzinach oznajmi inspektorowi cłowemu nazwisko okrętu, jego objętość i rodzaj jego ładunku.

Jeżeli w przeciągu czterdziestu ośmiu (48) godzin po przybyciu okrętu, przepisowi temu z winy kapitana zadość się nie stanie, tenże ulegnie grzywnie w kwocie pięćdziesiąt (50) taelów za każdy dzień spóźnienia. Ogólna kwota tej grzywny nie może jednak przewyższać dwustu (200) taelów.

Kapitan jest odpowiedzialny za prawdziwość deklaracyi okrętowej, która zawierać musi dokładne i szczegółowe sprawozdanie o ładunku znajdującym się na pokładzie. Za podanie fałszywej deklaracyi ulega on grzywnie w kwocie pięciuset (500) taelów, wolno

mu jednak w przeciągu dwudziestu czterech (24) godzin po wręczeniu urzędnikom cłowym deklaracyi, poprawić odkrytą w niej omyłkę, w którym to razie nie ulegnie grzywnie.

Inspektor cłowy otrzymawszy od konsula przepisane doniesienie, wyda pozwolenie do otwarcia wnętrza okrętu. Za otwarcie wnętrza okrętu i wyładowanie towarów bez takowego pozwolenia kapitan ulegnie grzywnie w kwocie pięciuset (500) taelów i wszystkie wyładowane towary będą skonfiskowane.

Artykuł XVII.

Każdy kupiec z monarchii austryacko-węgierskiej, chcący towary na ląd wysadzić lub wziąść na okręt, powinien prosić inspektora cłowego o pozwolenie. Towary bez takowego pozwolenia na ląd wysadzone lub na okręt wzięte, ulegają konfiskacie.

Artykuł XVIII.

Bez szczegółowego pozwolenia inspektora ceł nie wolno przenosić towarów z jednego okrętu na drugi. Towary, bez takowego pozwolenia z jednego okrętu na drugi przeniesione, ulegają konfiskacie.

Artykuł XIX.

Kapitanowie i kupcy z monarchii austryacko-węgierskiej będą mogli najmować do przewozu towarów i podróżnych lekkie okręty i statki dowolnego rodzaju a cena najmu takich statków lekkich będzie oznaczona w drodze dobrowolnej ugody, bez pośrednictwa władzy chińskiej. Ilość ich nie będzie ograniczana i monopol ich nie może być nikomu nadany, równie jak monopol przenoszenia za pomocą drążników ładunku, mającego się wysadzić lub wziąść na okręt. Gdyby owe lekkie statki dopuszczały się przemytnictwa, towary, które miały być przemycone, ulegną konfiskacie.

Artykuł XX.

Kupcy z monarchii austryacko-węgierskiej obowiązani są opłacać cła przywozowe i wywozowe, w taryfie cłowej przepisane; w żadnym jednak razie nie wyższe, niż kupcy narodu, któremu się najbardziej sprzyja.

Gdyby Chiny przed wygaśnięciem tego traktatu miały układać się z innem mocarstwem o zniżenie lub podwyższenie ceł, ces. i król. rząd, jak tylko ugoda taka będzie powszechnie przyjętą, podobnież do niej przystąpi.

Postanowienia handlowe, do traktatu niniejszego dołączone, mają stanowić jego część integralną, i z tego powodu uważane będą jako obowiązujące dla obu wysokich stron, traktat zawierających.

Artykuł XXI.

Co się tyczy towarów, które według taryfy podlegają cłu od wartości, jeżeli kupiec z monarchii austryacko-węgierskiej nie może zgodzić się z urzędnikami chińskimi co do wartości, tak jedna, jak druga strona może przybrać sobie trzech kupców, którzy towary obejrzą. Najwyższa cena, za którą jeden z tych kupców chciałby je kupić, przyjęta będzie za ich wartość.

Artykuł XXII.

Przepisane taryfą opłaty obliczane będą podług wagi netto każdego towaru, po strąceniu tary. Jeżeli przy jakim artykule, np. przy herbacie kupiec nie może się zgodzić

z urzędnikami cłowymi co do tej tary, każdy z urzędników wybiera sobie pewną ilość skrzyń, wszyscy równo, setkami, po obliczeniu wagi brutto i netto i wyrachowaniu różnicy, wypadnie z tej operacyi tara przeciętna całego transportu. Według tej samej zasady obliczać należy tarę dla każdego towaru lub dla każdego artykułu. Jeżeli oprócz tego znajdzie się i inny powód do nieporozumienia, którego od razu usunąć nie można, należy zawiadomić o tem konsula, a ten nadeszle inspektorowi cłowemu dokumenta, dla rozstrzygnięcia podług słuszności. Rekurs jednak należy wnieść w przeciągu dwudziestu czterech godzin, w przeciwnym bowiem razie byłby bezskutecznym. Aż do załatwienia tej sprawy inspektor cłowy ma zawiesić wynoszenie towarów.

Artykuł XXIII.

Cło od towarów przywiezionych, które uległy uszkodzeniu, będzie odpowiednio uszkodzeniu zniżone. Ale jeżeliby przyszło do sporów, te mają być załatwione w taki sam sposób, jak to przepisane jest w artykule XXI dla towarów podlegających opłatom od wartości.

Artykuł XXIV.

Kapitan okrętu handlowego austryacko-węgierskiego może w czterdziestu ośmiu godzinach po przybyciu okrętu, ale nie później, postanowić wyjść znowu pod żagle, nie otworzywszy wnętrza okrętu, w którym to razie nie ulega opłacie beczkowego. Po upływie czterdziestu ośmiu godzin beczkowe musi być opłacone. Przy zawijaniu lub oddalaniu się żadne inne należytości lub opłaty nie mogą być pobierane.

Artykuł XXV.

Cła wchodowe opłacić należy przy wysadzaniu towarów na ląd, a cła wywozowe, przy zabieraniu ich na okręt. Gdy beczkowe i cła, które od okrętu i ładunku mają być zapłacone, zostały całkowicie zaspokojone, inspektor cłowy wystawi odnośny kwit ogólny, za pokazaniem którego urzędnik konsularny wyda kapitanowi jego papiery i pozwoli wyjść pod żagle.

Artykuł XXVI.

Należytości płacić należy w domach bankowych, przez rząd chiński wyznaczonych, w srebrze sycee albo w monetach zagranicznych. Te ostatnie będą przyjmowane od poddanych austryacko-węgierskich po tym samym kursie, co od innych kupców zagranicznych i w żadnym razie po rozmaitym, albo wyższym kursie.

Artykuł XXVII.

Okręty handlowe austryacko-węgierskie o przeszło stu pięćdziesięciu (150) beczkach, opłacać będą cztery (4) mace od beczki, a okręty o stu pięćdziesięciu (150) beczkach, lub mniej, jedną (1) macę od beczki. Za podstawę do obliczenia tych należytości służyć będzie beczka angielska. Po zapłaceniu beczkowego inspektor cłowy wystawi kapitanowi lub właścicielowi poświadczenie, za ukazaniem którego władzom cłowym innych portów chińskich, do których kapitan uzna za dobre się udać, aż do upływu czterech (4) miesięcy od daty kwitu ogólnego wspomnionego w artykule XXV, beczkowe nie będzie powtórnie żądane.

Statki, używane przez poddanych monarchii austryacko-węgierskiej do przewozu podróżnych, pakunków, listów, żywności lub artykułów, cłu nie podlegających, nie opłacają beczkowego. Jeżeli statki takie przewożą także jednocześnie i towary podlegające cłu, policzone będą do kategoryi okrętów mających mniej niż sto pięćdziesiąt (150) tonów objętości i mają opłacać jedną (1) macę od beczki.

Artykuł XXVIII.

Poddanym austryacko-węgierskim, chcącym przesyłać płody z głębi Chin do jednego z portów chińskich, lub towary importowane z pewnego portu do jakiego miejsca w głębi kraju, wolno będzie uiścić naraz opłaty przewozowe, i uskutecznić to w sposób przepisany siódmem postanowieniem handlowem do taryfy dołączonem.

Ta jednorazowa opłata wynosić będzie połowę należytości w taryfie postanowionych, z wyjątkiem towarów wolnych od cła, które stósownie do postanowienia handlowego drugiego, w taryfie do tego traktatu dołączonej, podlegają cłu przewozowemu, wynoszącemu $2^1/_2$ proc. od wartości.

Postanawia się wyraźnie, że uiszczenie należytości przewozowych nie wzrusza przewidzianych w taryfie ceł przewozowych i wywozowych a które to ostatnie mają być pobierane w kwocie całkowitej i osobno.

Gdyby w przyszłości rząd chiński wszedł w układy z innem mocarstwem względem zniżenia lub podwyższenia ceł, lub względem zmiany sposobu poboru tychże, cesarski i królewski rząd przystąpi podobnież do takiej ugody, jak tylko będzie powszechnie przyjętą.

Artykuł XXIX.

Jeżeli kapitan okrętu austryacko-węgierskiego, zawijającego do jednego z portów chińskich, chce złożyć tam tylko część ładunku, obowiązany jest opłacić cło tylko od tej części. Resztę ładunku może przewieść do innego portu, tamże oclić i sprzedać.

Artykuł XXX.

Statkom należącym do poddanych monarchii austryacko-węgierskiej, a trudniącym się żeglugą nadbrzeżną, wolno będzie przewozić płody chińskie z jednego otwartego portu do drugiego za opłatą cła taryfą przepisanego w porcie, w którym się ładuje i za opłatą kabotaży (wynoszącej połowę cła taryfą przepisanego) w porcie, z którego się towary zabiera. Jeżeli te płody chińskie, z innego portu przywiezione, będą znowu w przeciągu roku wywiezione, statki powyższe otrzymają kwit zwrotny (draw back certificate czyli Tsun-piao), reprezentujący połowę wartości cła opłaconego, na mocy którego wywiezienie nie podlega już cłu wywozowemu, jednak w porcie, z którego się wywozi, należy opłacić połowę kabotaży.

Artykuł XXI.

Kupcy monarchii austryacko-węgierskiej, którzy do jednego z portów otwartych towary przywiozą i cło tamże opłacą, będą mogli otrzymać od inspektora cłowego pozwolenie wywiezienia ich napowrót. Dla zapobieżenia wszelkiej defraudacyi urzędnicy cłow przekonają się, czy należytości cłowe od wskazanych towarów były rzeczywiście opłacone i należycie zapisane, tudzież czy znaki nie są uszkodzone. Gdyby się pokazała defraudacya cłowa, urząd chiński skonfiskuje towary. Pod temi warunkami kupcy z monarchii austryacko-

węgierskiej będą mogli otrzymać kwit zwrotny na opłacone cło przywozowe celem wywiezienia napowrót towarów cudzoziemskich za granicę. — Kupcy z monarchii austryacko-węgierskiej, wywożąc płody chińskie w przeciągu dwunastu miesięcy napowrót za granicę, mogą żądać kwitu zwrotnego na opłaconą kabotażę.

Urząd cłowy portu, w którym kwity zwrotne wystawione były, przyjmować będzie kwity zwrotne przy opłacie ceł przywozowych i wywozowych w nominalnej wartości.

Zamiast kwitów zwrotnych będzie można uzyskać od urzędu cłowego pozwolenie wyładowania towarów bez opłaty cła (Mien-schue-tàn), mające wagę w innym porcie chińskim. Okręty z monarchii austryacko-węgierskiej, obładowane zbożem zagranicznem, mogą takowe wywozić bez opłaty cła, dopóki części ładunku nie wysadzą na ląd.

Gdyby w przyszłości rząd chiński wszedł w układy z innem mocarstwem względem przeciągu czasu, w jakim takie kwity zwrotne (licząc od chwili naładowania towarów) mogą być wystawiane, cesarski i królewski rząd zgodzi się na taką umowę, jak tylko będzie powszechnie przyjętą.

Artykuł XXXII.

Inspektor cłowy złoży u urzędnika konsularnego w każdym porcie dla handlu zagranicznego otwartym, zbiór miar i wag używanych w urzędzie cłowym w Kantonie, tudzież przyrządów przepisanych do ważenia towarów i pieniędzy. Te zasadnicze miary, wagi i przyrządy służyć będą za podstawę przy wszelkich żądaniach i opłatach cłowych, a w razie sporów, rezultat za pomocą nich osiągnięty, będzie rozstrzygającym.

Dla zapobieżenia wszelkim błędom i osiągnięcia jak największej jednostajności, zgodzono się, aby te miary i wagi były zgodne z czwartem postanowieniem handlowem niniejszego traktatu.

Artykuł XXXIII.

Wszelkie kary pieniężne i konfiskaty za wykroczenia przeciwko temu traktatowi, dostają się rządowi chińskiemu.

Władze chińskie używać będą w każdym porcie środków jakie uznają za najstosowniejsze dla przeszkodzenia aby dochody państwa nie były uszczuplane przez przemytnictwo albo oszustwo.

Artykuł XXXIV.

Cesarskim i królewskim okrętom wojennym, przybywającym nie w zamiarze nieprzyjacielskim, albo ścigającym rozbójników morskich, wolno jest udawać się do wszystkich portów chińskich bez różnicy.

Przy kupowaniu zapasów, nabieraniu wody, jakoteż gdyby potrzebowały naprawy, będą doznawać wszelkich ułatwień, nie napotykając żadnych przeszkód. Dowódcy takich okrętów mają porozumiewać się z władzami chińskiemi na przyjaźnej stopie i jako równi w randze. Od takich okrętów nie będą pobierane opłaty żadnego rodzaju.

Artykuł XXXV.

Gdyby kiedykolwiek jaki okręt handlowy austryacko-węgierski rozbił się na wybrzeżach Chin, lub też osiadł na mieliźnie, albo był zmuszony szukać schronienia w jednym z portów na terytoryum cesarstwa chińskiego, władze chińskie, jak tylko otrzymają wiadomość o tym wypadku, obowiązane będą użyć niezwłocznie środków potrzebnych do ocalenia i zabezpieczenia okrętu: osoby znajdujące się na pokładzie mają doznawać przyjacielskiego obejścia, a jeżeli tego będzie potrzeba, mają być zaopatrzone w fundusze na dalszą podróż do siedziby najbliższego konsulatu.

Artykuł XXXVI.

W razie zbiegostwa majtków albo innych osób z okrętów austryacko-węgierskich wojennych lub handlowych, władza chińska na żądanie urzędnika konsularnego, lub jeźli takowego nie ma, na żądanie kapitana, poczyni kroki potrzebne dla wyśledzenia zbiega i wyda go w ręce urzędnika konsularnego albo kapitana.

Podobnież jeżeliby zbiegowie chińscy albo osoby ścigane za zbrodnię, chroniły się w domach albo na okrętach poddanych monarchii austryacko-węgierskiej, władza miejscowa uda się do cesarskiego i królewskiego urzędnika konsularnego, który poczyni środki potrzebne, aby wydać winnych.

Artykuł XXXVII.

Gdyby okręty monarchii austryacko-węgierskiej były zrabowane na wodach chińskich przez rozbójników morskich, władze chińskie będą obowiązane użyć wszelkich środków dla przytrzymania i ukarania rozbójników. Zrabowane towary mają być złożone w ręce właściwego urzędnika konsularnego, który je odeszle osobom mającym do nich prawo. Gdyby nie zdołano ani rozbójników morskich pochwycić, ani zrabowanych przedmiotów odzyskać, władze chińskie będą ukarane według ustaw chińskich, lecz nie będą obowiązane do wynagrodzenia za przedmioty zrabowane.

Artykuł XXXVIII.

Gdyby poddany monarchii austryacko-węgierskiej miał powód do skargi na Chińczyka, powinien udać się najprzód do urzędnika konsularnego, i wyłożyć przedmiot swego zażalenia. Urzędnik konsularny rozpoznawszy sprawę, będzie się starał załatwić ją na drodze zgody.

Podobnież gdyby Chińczyk miał powód do skargi na poddanego monarchii austryacko-węgierskiej, urzędnik konsularny chętnie go wysłucha, i będzie się starał ukończyć spór sposobem zgodnym.

Gdyby się to jednak w jednym lub drugim razie nie powiodło, urzędnik konsularny uda się po pomoc do właściwego urzędnika chińskiego, i obadwa wspólnie rozstrzygną sprawę według zasad słuszności.

Artykuł XXXIX.

Poddani chińscy, którzy dopuszczą się czynu zbrodniczego przeciwko poddanym monarchii austryacko-węgierskiej, mają być przez władze chińskie aresztowani i według praw chińskich ukarani.

Poddani monarchii austryacko-węgierskiej, jeżeli się dopuszczą czynu zbrodniczego przeciwko poddanemu chińskiemu, mają być przez urzędnika konsularnego aresztowani, i ukarani według praw monarchii austryacko-węgierskiej.

Artykuł XL.

Sprawy sporne pomiędzy poddanymi monarchii austryacko-węgierskiej co do praw własności lub osób, ulegają sądownictwu cesarskich i królewskich władz. Spory pomiędzy poddanymi monarchii austryacko-węgierskiej a poddanymi innego obcego narodu będą rozstrzygane w Chinach na zasadzie traktatów pomiędzy monarchią austryacko-węgierską a tym obcym narodem, rządowi zaś chińskiemu nie przysługuje wcale pośrednictwo. Ale jeżeliby poddani chińscy byli w sporze zawikłani, władze chińskie w każdym razie wezmą udział w postępowaniu, stósownie do XXXVIII i XXXIX artykułu niniejszego traktatu.

Artykuł XLI.

Władze chińskie obowiązane są udzielać w każdym czasie poddanym monarchii astryacko-węgierskiej najzupełniejszej opieki, tak co do osoby jak i własności, mianowicie gdyby doznali obrazy lub gwałtu.

W wypadkach rabunku lub kontrybucyi władze miejscowe winny użyć środków stósownych dla odzyskania zrabowanej własności, uspokojenia nieporządków i aresztowania winnych, którzy mają być podług praw ukarani. Gdyby jednak władzy miejscowej nie powiodło się pochwycić winnych, nie będzie można domagać się od rządu chińskiego żadnego wynagrodzenia, chyba tylko ukarania wspomnionej władzy według praw chińskich.

Artykuł XLII.

Jeżeli poddany chiński, będący dłużnikiem poddanego monarchii austryacko-węgierskiej zaniedba zapłacić dług, lub się w zamiarze oszukańskim oddali, władza chińska użyje wszelkich w jej mocy będących środków, aby zbiega uwięzić a dłużnika zmusić do zapłacenia długu.

Podobnież cesarskie i królewskie władze obowiązane są czynić co tylko jest w ich mocy, aby poddanych monarchii austryacko-węgierskiej, nie uiszczających się poddanym chińskim z długów, przymusić do tego, a, jeżeliby się w zamiarze oszukania oddalili, pociągnąć do sądu.

W żadnym jednak razie rządy, tak chiński jak Jego cesarskiej i królewskiej Apostolskiej Mości nie mogą być pociągane do odpowiedzialności za długi swoich poddanych.

Artykuł XLIII.

Monarchii austryacko-węgierskiej i jej poddanym przesługiwać ma zupełny i taki sam współudział we wszystkich przywilejach, swobodach i prerogatywach, jaki Najjaśniejszy Cesarz chiński przyznał lub w przyszłości przyznać może rządowi lub poddanym jakiegokolwiek innego narodu.

Wszelkie zmiany w taryfie albo w postanowieniach dotyczących ceł, opłat beczkowego i portowego, przywozu, wywozu i przewozu, nie wyłączając ograniczających, jeżeli będą powszechnie przyjęte, mają być niezwłocznie i bez osobnego traktatu stósowane także do kupców i statków handlowych monarchii austryacko-węgierskiej.

Podobnież poddani chińscy mają doznawać na terytoryum monarchii austryacko-węgierskiej takiego samego obchodzenia, jak poddani narodu, któremu się najwięcej sprzyja.

Artykuł XLIV.

Zgodzono się że każdej z wysokich stron traktat zawierających przysługiwać ma prawo zażądania po upływie lat dziesięciu rewizyi taryfy i odnoszących się do handlu artykułów tego traktatu. Ale jeżeli w ciągu następujących potem sześciu miesięcy żadne żądanie postawionem nie będzie, taryfa obowiązywać ma przez dalsze lat dziesięć, licząc od powyższego terminu, co ma się zachowywać także po upływie każdego następnego peryodu dziesięcioletniego.

Gdyby jednak przed upływem pierwszych dziesięciu lat przedsięwzięto rewizyę traktatu lub taryfy z jednem z mocarstw zostających z Chinami w przymierzu, korzyści tejże mają być natychmiast zastósowane także do rządu Jego cesarskiej i królewskiej Apostolskiej Mości.

Artykuł XLV.

Ratyfikacye tego traktatu mają być wymienione w przeciągu roku, od dnia podpisania tegoż, w Shangai lub Tientsinie.

W dowód czego pełnomocnicy obu stron podpisali traktat niniejszy i wycisnęli na nim swoje pieczęcie.

Działo się w Pekingu przy wystawieniu czterech tekstów dnia drugiego września roku tysiąc ośmset sześćdziesiątego dziewiątego ery chrześciańskiej to jest 26 dnia, 7 miesiąca, 8 roku panowania Najjaśniejszego cesarza Tung-Chih.

(L. S.) Baron **Petz.**
Kontradmirał.

(L. S.) **Tung-Sün.**
(L. S.) **Chung-Hou.**

Taryfa cłowa.

I. Przywóz.

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Agar-Agar	100 katty	—	1	5	—
Assa foetida	„	—	6	5	—
Budulec:					
Maszty i krokwie, drzewo twarde nie dłuższe nad 40 stóp angielskich	sztuki	4	—	—	—
Drzewo twarde, nie dłuższe nad 60 stóp angielskich	„	6	—	—	—
Drzewo twarde, nad 60 stóp angielskich		10	—	—	—
Drzewo miękkie, nie dłuższe nad 40 stóp angielskich	„	2	—	—	—
Drzewo miękkie, nie dłuższe nad 60 stóp angielskich	„	4	5	—	—
Drzewo miękkie, nad 60 stóp angielskich	„	6	5	—	—
Belki, drzewo twarde, nie nad 26 stóp angielskich długości a mniej niż 12 cali w kwadrat	„	1	5	—	—
Dyle, drzewo twarde, nie nad 24 stóp angielskich długości, 12 cali szerokości i 3 cali grubości	100	3	5	—	—
Drzewo twarde nie nad 16 stóp angielskich długości, 12 cali szerokości i 3 cale grubości	100	2	—	—	—
Drzewo miękkie	1000 stóp□	—	7	—	—
Drzewo teakowe	stopy sześ.	—	—	3	5
Bawełna, surowa	100 katty	—	3	5	—
Towary bawełniane:					
popielate, białe, gładko prążkowane, nad 34 cali angielskich szerokości a nie nad 40 yardów długości	sztuki	—	—	8	—
popielate, nad 34 angielskich szerokości i nad 40 yardów długości	10 yardów	—	—	2	—
Drylich i gean, rodzaj barchanu nie nad 30 cali angielskich szerokości i nie nad 40 yardów długości	sztuki	—	1	—	—
Drylich i gean nie nad 30 cali angielskich szerokości i nie nad 30 yardów długości	„	—	—	7	5
Sukno, nie nad 34 cali angielskich szerokości i nie nad 48 yardów długości	sztuki	—	—	8	—
Sukno, nie nad 34 cali angielskich szerokości i nie nad 24 yardów długości	„	—	—	4	—
Sukno, farbowane w deseń i bez deseniu, nie nad 36 cali angielskich szerokości i nie nad 40 yardów długości	„	—	1	5	—
Towary kolorowe, złotogłów biały, shirting w kropki, nie nad 36 cali angielskich szerokości i nie nad 40 yardów długości	„	—	1	—	—
Drukowane; cyce i katuny na meble, nie nad 31 cali angielskich szerokości i nie nad 30 yardów długości	„	—	—	7	—
Batyst nie nad 46 cali angielskich szerokości i nie nad 24 yardów długości	„	—	—	7	—
Batyst, nie nad 46 cali angielskich szerokości i nie nad 12 yardów długości	„	—	—	3	5
Muślin, nie nad 46 cali angielskich szerokości i nie nad 24 yardów długości	„	—	—	7	5
Muślin, nie nad 46 cali angielskich szerokości i nie nad 12 yardów długości	„	—	—	3	5
Adamaszek nie nad 36 cali angielskich szerokości i nie nad 40 yardów długości	„	—	2	—	—
Bombasina pikowana nie nad 40 cali angielskich szerokości i nie nad 12 yardów długości	„	—	—	6	5
Bagazya nie nad 28 cali angielskich szerokości i nie nad 20 yardów długości	„	—	—	3	5
Chustki, nie nad 1 yard w kwadrat	tuzina	—	—	2	5

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Barchan, nie nad 35 yardów długości	sztuki	—	2	—	—
Aksamit nie nad 34 yardów długości	„	—	1	5	—
Nici bawełniane	100 katty	—	7	2	—
Przędza bawełniana	„	—	7	—	—
Orzechy betelowe	„	—	1	5	—
Łuska z orzechów betelowych	„	—	—	7	5
Beche de mer czarna	100 katty	1	5	—	—
„ „ „ biała	„	—	3	5	—
Wosk pszczelny, żółty	„	1	—	—	—
Koszenilla	„	5	—	—	—
Cow Bezoar indyjski	katty	1	5	—	—
Cutch	100 katty	—	1	8	—
Kły słoniowe, całe	„	4	—	—	—
„ „ ułamki	„	3	—	—	—
Pióra zimorodka	100	—	4	—	—
„ pawie	100	—	4	—	—
Krzemień	100 katty	—	—	3	—
Skórki rybie	„	—	2	—	—
Ryby solone	„	—	1	8	—
Żołądki rybie	„	1	—	—	—
Gambier	„	—	1	5	—
Garnele surowe	„	—	3	6	—
Goździki	„	—	5	—	—
Szypułki goździkowe	„	—	1	8	—
Ginseng amerykański, nie klarowany	„	6	—	—	—
Ginseng amerykański, klarowany	„	8	—	—	—
Szkło do okień	100 stóp □	—	1	5	—
Drut złoty, prawdziwy	katty	1	6	—	—
„ „ imitacya	„	—	—	3	—
Guma, Benjamin	100 katty	—	6	—	—
Olej gumowy	„	—	6	—	—
Guma zwana krwią wołową	„	—	4	5	—
„ myrrha	„	—	4	5	—
„ olibanum	„	—	4	5	—
Gummigutta	„	1	—	—	—
Pletwy haja, czarne	„	—	5	—	—
„ „ białe	„	1	5	—	—
Skóry haja	100	2	—	—	—
Klej rybi	100 katty	—	6	5	—
Skóry:					
Bawole lub krowie	„	—	5	—	—
Nosorożcowe	„	—	4	2	—
Lisie, wielkie	sztuki	—	1	5	—
„ małe	„	—	—	7	5
Kunie	„	—	1	5	—
Z wydry morskiej	„	1	5	—	—
Tygrysie lub lamparcie	„	—	1	5	—
Bobrowe	100	5	—	—	—
Sarnie, zajęcze i królicze	„	—	5	—	—

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Wiewiórcze	„	—	5	—	—
Z wydry lądowej	„	2	—	—	—
Z niedzwiedzia rakuna (ur. lotor)	„	2	—	—	—
Borsucze	„	2	—	—	—
Wilcze, wielkie	sztuki	—	1	5	—
„ małe	„	—	—	7	5
Rogi bawole	100 katty	—	2	5	—
„ jelenie	„	—	2	5	—
„ nosorożcowe	„	2	—	—	—
Drzewo, kamagon	„	—	—	3	—
„ hebanowe	„	—	1	5	—
„ pachnące	„	—	4	5	—
„ kranjee 35 stóp angielskich długie, 1 stopę angielską 8 cali szerokie i 1 stopę grube	sztuki	—	8	—	—
Laka	100 katty	—	1	4	5
„ czerwona	„	—	1	1	5
„ garwo	„	2	—	—	—
Indigo płynne	„	—	1	8	—
Kamfora, barros, oczyszczona	katty	1	3	—	—
Kamfora, odpadki	„	—	7	2	—
Kardamomy, lepszy gatunek	100 katty	1	—	—	—
„ pośledniejszy gagatunek czyli ziarnka rajskie	„	—	5	—	—
Kornalina	100 kam.	—	3	—	—
Perły kornalinowe	100 katty	7	—	—	—
Guziki metalowe	gros	—	—	5	5
Korale	katty	—	1	—	—
Towary lakierowane	100 katty	1	—	—	—
Skóra wyprawna	„	—	4	2	—
Klej	„	—	1	5	—
Płótna, przednie, jak irlandzkie albo szkockie nie więcej nad 50 yardów długości	sztuki	—	5	—	—
Płótna grube, jak płótna z bawełną lub jedwabiem nie więcej nad 50 yardów długości	„				
Lukrabau, nasienie	100 katty	—	2	—	—
Kwiat muszkatołowy	„	—	—	3	5
Kora mangroe	„	1	—	—	—
Metale:					
Miedź, w postaci blach, sztab gwoździ	„	—	—	3	—
Miedź nieobrobiona w płytach	„	1	5	—	—
Yellow, metal, blachy, gwoź-		1	—	—	—
dzie	„	—	9	—	—

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Yellow, japoński	100 katty	—	6	—	—
Żelazo w postaci blach, szyn, sztab, obręczy	"	—	1	2	5
Żelazo nieobrobione w bryłach	"	—	—	7	5
Balast żelazny	"	—	—	1	—
Drut żelazny	"	—	2	5	—
Ołów w bryłach	"	—	2	5	—
" " taflach	"	—	5	5	—
Rtęć	"	2	—	—	—
Cynk (nateraz tylko według przepisu do taryfy dołączonego)	"	—	2	5	—
Stal	"	—	2	5	—
Cyna		1	2	5	—
Blacha biała	"	—	4	—	—
Orzechy muszkatołowe	"	2	5	—	—
Muszle suszone	"	—	2	—	—
Oliwki, niezaprawne, solone lub zaprawne	"	—	1	8	—
Opium	"	30	—	—	—
Perłowa macica	"	—	2	—	—
Pieprz czarny	"	—	3	6	—
" biały	"	—	5	—	—
Putszuk	"	—	6	—	—
Rotang (trzcina wschodnio-indyjska do krzeseł) . .	"	—	1	5	—
Saletra (sprzedaż dozwolona tylko według przepisu do taryfy załączonego) . .	"	—	5	—	—
Materye aksamitne nie dłuższe nad 34 yardów . . .	sztuki	—	1	8	—
Drzewo sandałowe	100 katty	—	4	—	—
" sapanowe	"	—	1	—	—
Skorupy żółwie	katty	—	2	5	—
" " kawałki .	"	—	—	7	2
Parasole	sztuki	—	—	3	5
Szmalta	100 katty	1	5	—	—
Tabaka zagraniczna	"	7	2	—	—
Siarka (sprzedaż dozwolona tylko według przepisu do taryfy dołączonego) . .	"	—	2	—	—
Płótno żaglowe lniane lub bawełniane nie dłuższe nad 50 yardów	sztuki	—	4	—	—
Ścięgna, bawole i jelenie . .	100 katty	—	5	5	—
Drut srebrny, prawdziwy . .	katty	1	3	—	—
" " imitowany . .	"	—	—	—	—
Tabakierki grające 5% ad valorem	"	—	—	—	—
Lak w laskach	100 katty	—	3	—	—

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Węgiel kamienny, zagraniczny	tonna	—	—	5	—
Sztokfisz	100 katty	—	5	—	—
Zegarki kieszonkowe . . .	pary	1	—	—	—
" emaliowane perłowo	"	4	5	—	—
Liny, manilla	100 katty	—	3	5	—
Teleskopy, dalekowidy, lornety, zwierciadełka, zwierciadła ścienne 5% ad valorem	—	—	—	—	—
Kości tygrysie	100 katty	1	5	5	—
Zegary ścienne i stołowe 5% ad valorem	—	—	—	—	—
Gniazda ptaków, indyjskie jadalne 1 gatunku . . .	katty	—	5	5	—
2 " . . .	"	—	4	5	—
3 " czyli nieoczyszczone	"	—	1	5	—
Kły konia morskiego . . .	100 katty	2	—	—	—
Wosk, japoński	"	—	6	5	—
Przędza wełniana	"	3	—	—	—
Towary wełniane, mianowicie:					
Kołdry	pary	—	2	—	—
Sukno przednie i Spanish stripes, habit i sukno medium 51 do 64 cali ang. szerokie	chang	—	1	2	—
Long Ells 31 cali angiel. szerokie	"	—	—	4	5
Kamlot, angielski 31 cali angielskich szeroki . . .	"	—	—	5	—
Kamlot holenderski 33 cali angielskich szeroki . . .	"	—	1	—	—
Kamlot imitowany czyli bombazetta	"	—	—	3	5
Kazimir, flanela i sukno wąskie	"	—	—	4	—
Lastings 31 cali ang. szeroki	"	—	—	5	—
Lastings imitowany i orlean 34 cali angielskich szeroki	"	—	—	3	5
Sukno na bandery, bunting, nie szersze nad 24 cali ang. 40 yardów długie .	sztuki	—	2	—	—
Tkaniny mięszane, wełniane i bawełniane jak lustre, zwyczajne i brokatowe nie nad 31 yardów długości	"	—	2	—	—
Ordynaryjne Spanisch stripes	chang	—	1	—	—
Cynamon	100 katty	1	5	—	—
Pruchno	"	—	3	5	—

II. Wywóz.

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Ałun	100 katty	—	—	4	5
„ zielony lub witriol żelazny	„	—	1	—	—
Anyż gwiazdkowy	„	—	5	—	—
„ okruchy	„	—	2	5	—
Olej anyżowy	„	5	—	—	—
Ziarnka morelowe lub migdały	„	—	4	5	—
Arszenik	„	—	4	5	—
„ żółty czyli orpiment	„	—	3	5	—
Muszle ostrygowe i morskie	„	—	—	9	—
Wyroby z bambusu	„	—	7	5	—
Naramienniki szklanne (bangles)	„	—	5	—	—
Bawełna surowa	„	—	3	5	—
Gałgany bawełniane . . .	„	—	—	4	5
Ryciny i obrazy	sztuki	—	1	—	—
„ „ „ na papierze ryżowym	100	—	1	—	—
Niedokwas ołowiu (massicot)	100 katty	—	3	5	—
Minia (minium)	„	—	3	5	—
Biel ołowiana (ceruse) . . .	„	—	3	5	—
Kwiaty sztuczne	„	1	5	—	—
Bób i groch (wyjąwszy z Newchwang i Tangchow) . .	„	—	—	6	—
Placki bobowe (wyjąwszy z Newchwang i Tangchow)	„		—	3	5
Capoor Cutchary	„	—	3	—	—
Cattia lignea	„	—	6	—	—
„ kwiat	„	—	8	—	—
„ gałązki	„	—	1	5	—
„ olej	„	9	—	—	—
Olej ricinowy	„	—	2	—	—
Korzeń chiny	„	—	1	3	—
Coir (tkanina z włokien orzecha kokosowego	„	—	1	—	—
Cow-bezoar	katty	—	3	6	—
Daktyle, czarne	100 katty	—	1	5	—
„ czerwone	„	—	—	9	—
Kołdry, grube, z włosienia lub skórek	sztuki	—	—	9	—
Nawóz albo pudreta	100 katty	—	—	9	—
Jaja zakonserwowane . . .	1000	—	3	5	—
Towary z kości słoniowej .	katty	—	1	5	—
Orzechy ziemne	100 katty	—	1	—	—
„ „ placki . .	„	—	—	3	—
Grzyby	„	1	5	—	—
Wachlarze z piór	100	—	7	5	—
„ z papieru . . .	„	—	—	4	5
„ z liści palmowych oprawne . . .	1000	—	3	6	—
„ z liści palmowych nieoprawne	„	—	2	—	—

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Farba zielona	100 katty	—	4	5	—
Barwnik, zielony	katty	—	8	—	—
Odpadki filcowe	100 katty	—	1	—	—
Czapki filcowe	100	1	2	5	—
Firnis albo lakier surowy . .	100 katty	—	5	—	—
Galanga	„	—	1	—	—
Galasówka	„	—	5	—	—
Kurkuma	„	—	1	—	—
Giseng krajowy 5% ad valor.	„	—	—	—	—
Ginseng z Korei lub Japonii 1 gatunek	katty	—	5	—	—
2 „	„	—	3	5	—
Szkło lub towary szklane . .	100 katty	—	5	—	—
Paciorki szklane	„	—	5	—	—
Kitajka indyjska przednia .	„	2	5	—	—
„ „ ordynaryjna	„	—	7	5	—
Gips	„	—	—	3	—
Sierść wielbłądzia	„	1	—	—	—
„ kozia	„	—	1	8	—
Konopie	„	—	3	5	—
Przędza konopna kantońska .	„	—	1	5	—
„ „ z Sutschau (Sutchow)	„	—	5	—	—
Skóry surowe	„	1	8	—	—
Drzewo: pale, żerdzie, belki	sztuki	—	—	3	—
Towary drewniane . . .	100 katty	1	1	5	—
Miód	„	—	9	—	—
Rogi jelenie ze starych zwierząt	„	1	3	5	—
Rogi jeleni z młod. zwierząt .	pary	—	9	—	—
Indigo suche	100 katty	1	—	—	—
Joss sticks	„	—	2	—	—
Kamfora	„	—	7	5	—
Kantarydy	„	2	—	—	—
Kasztany	„	—	1	—	—
Odzież, bawełniana	„	1	5	—	—
„ jedwabna	„	10	—	—	—
Czosnek	„	—	—	3	5
Towary kościane i rogowe .	„	1	5	—	—
Kufry skórzane	„	1	5	—	—
Konserwy wszelkiego rodzaju	„	—	5	—	—
Korale nieprawdziwe . . .	„	—	3	5	—
Kubeby	„	1	5	—	—
Ruda miedziana	„	—	5	—	—
Blacha miedziana stara . .	„	—	5	—	—
Towary miedziane i cynowe .	„	1	1	5	—
Osobliwości i starożytności 5% ad valorem	—	—	—	—	—
Towary lakierowane	100 katty	1	—	—	—
Lukrecya	„	—	1	3	5
Knoty do lamp	„	—	6	—	—
Skóra świeża . . . . . . ,	„	1	8	—	—

Przedmiot	od	T.	M.	C.	C.
Towary skórzane, jakoto torby, worki, woreczki na pieniądze	100 katty	1	5	—	—
Suszone owoce (lichees)	„	—	2	—	—
Kwiat lilii, suszony	„	—	2	7	—
Nasienie lilii albo orzechy lotosowe	„	—	5	—	—
Lung-ugan (suszone owoce)	„	—	2	5	—
„ „ bez pestek	„	—	3	5	—
Płyty marmurowe	„	—	2	—	—
Maty wszelkiego rodzaju	100 sztuk	—	2	—	—
Obszycia do mat, zwój o 40 yardach	zwoju o 40 yardach	—	2	—	—
Nasienie melonów	100 katty	—	1	—	—
Guziki metalowe	„	3	—	—	—
Staniol	„	1	5	—	—
Towary metalowe	„	1	—	—	—
Drut metalowy	„	1	1	5	—
Moszus	katty	—	9	—	—
Nanking i materye bawełniane krajowe	100 katty	1	5	—	—
Makaron długi (Vermicelli)	„	—	1	8	—
Olej bobowy, herbaciany, drzewny, bawełniany i konopny	„	—	3	—	—
Nasienie oliwek	„	—	3	—	—
Palampore, stebnowane, bawełniane kołdry	100	2	7	5	—
Papier 1 gatunek	100 katty	—	7	—	—
„ 2 „	„	—	4	—	—
„ napuszczony oliwą	„	—	4	5	—
Perły nieprawdziwe	„	2	—	—	—
Towary z perłowej macicy	100 katty	—	1	—	—
Liście mięty pieprzowej	„	—	1	—	—
Olej z pieprzowej mięty	„	3	5	—	—
Porcelana przednia	„	—	9	—	—
„ ordynaryjna	„	—	4	5	—
Ryż lub paddy, pszenica, proso i inne ziarna zbożowe	„	—	1	—	—
Rhabarbarum	„	1	2	5	—
Laski trzcinowe	1000	—	5	—	—
Rotang łupany	100 katty	—	2	5	—
Towary z rotangu	„	—	3	—	—
Samtchu	„	—	1	5	—
Towary z drzewa sandałowego	katty	—	1	—	—
Skórki pomarańczowe	100 katty	—	3	—	—
„ z pumelo 1 gatunek	„	—	4	5	—
„ „ „ 2 „	„	—	1	5	—
Towary szyldkretowe	katty	—	2	—	—
Szynki	100 katty	—	5	5	—
Parasole, papierowe, Kitty sols	100	—	5	—	—
Tabaka	100 katty	—	8	—	—
Trzewiki i buty skórzane i atłasowe	100 par	3	—	—	—
Trzewiki słomiane	„	—	1	8	—
Race i ognie sztuczne	100 katty	—	5	—	—
Gąbka lub agaric czerwony	„	—	6	—	—
Siarek rtęci, czerwony	„	—	7	5	—
Trawa morska (alge tang)	„	—	1	5	—
Jedwab: surowy lub przędzony	„	10	—	—	—
„ żółty z Setchuen	„	7	—	—	—
„ czesany z Dupions	„	5	—	—	—
„ dziki, surowy	„	2	5	—	—
„ odpadki	„	1	—	—	—
„ kokony	„	3	—	—	—
„ pela z kantonu	„	4	3	—	—
„ „ z innych prowincyi	„	10	—	—	—
„ wstążki i nici	„	10	—	—	—
Towary jedwabne:					
„ pongies, szale, szarfy, krepa, atlas, gaza, aksamit i materye haftowane	„	12	—	—	—
„ aksamity z Setchuen i Shang-tung	„	4	5	—	—
„ kutasy jedwabne	„	10	—	—	—
czapki jedwabne	100	—	9	—	—
Materye mieszane z bawełną	100 katty	5	5	—	—
Nasienie sezamu	„	—	1	3	5
Towary srebrne i złote	„	10	—	—	—
Soya	„	—	4	—	—
Tkaniny ze słomy	„	—	7	—	—
Turnips solony	„	—	1	8	—
Węgle kamienne	„	—	—	4	—
Tytuń przyrządzony	„	—	4	5	—
„ w liściach	„	—	1	5	—
Łój zwierzęcy	„	—	2	—	—
„ roślinny	„	—	3	—	—
Kobierce i drogiety	100	3	5	—	—
Herbata	100 katty	2	5	—	—
Towary garncarskie	„	—	—	5	—
Tusze chińskie	„	4	—	—	—
Wosk biały albo od owadów	„	1	5	—	—
Wełna	„	—	3	5	—
Staniol cynowy	„	1	2	5	—
Cynober	„	2	5	—	—
Cukier, brunatny	„	—	1	2	—
„ biały	„	—	2	—	—
„ kandys	„	—	2	5	—

Postanowienia handlowe.

Postanowienie pierwsze.

O towarach niewymienionych.

Od artykułów, w taryfie wywozowej nie wymienionych, ale w taryfie przywozowej wzmiankowanych, opłacane będą w razie wywozu takie same cła, jakie przepisuje taryfa przywozowa. Podobnież od artykułów, niewymienionych w taryfie przywozowej, lecz wyszczególnionych w taryfie wywozowej, opłacane będą w razie przywozu takie same cła, jakie przepisuje taryfa wywozowa.

Od artykułów ani w jednej ani w drugiej taryfie, ani też pomiędzy towarami od cła wolnemi, nie wymienionych, opłacane będzie cło pięćprocentowe ad valorem, przyczem za podstawę służyć ma cena targowa.

Postanowienie drugie.

Towary wolne od cła.

Złoto i srebro w sztabach, monety zagraniczne, mąka, mąka kukurudziana, sago, biszkopty, wędliny i marynaty, konserwy z jarzyn, ser, masło, wyroby cukrowe, odzież zagraniczna, towary złotnicze i jubilerskie, srebro i towary platerowane, pachnidła, mydło wszelkiego rodzaju, węgle drewniane, drzewo na opał, świece zagraniczne, tytoń zagraniczny, zagraniczne cygara, wino, piwo, spirytusy, sprzęty domowe, zapasy domowe i okrętowe, pakunki do osobistego użytku, papier i materyały piśmienne, wyroby tapicerskie, nożownicze, leki zagraniczne, towary szklane i kryształowe.

Od towarów tu wyszczególnionych nie opłaca się cła, ani przywozowego ani wywozowego. Towary te atoli, z wyjątkiem pakunków do osobistego użytku, złota i srebra w sztabach, tudzież monet zagranicznych, jeżeli są przeznaczone w głąb Chin, ulegają cłu przechodowemu, wynoszącemu dwa i pół procentu ad valorem. Statek, obciążony całkiem lub częściowo artykułami od cła uwolnionemi (wyjąwszy pakunki do osobistego użytku, złoto i srebro w sztabach tudzież monety zagraniczne), obowiązany jest do opłaty beczkowego, chociażby nie miał na pokładzie innego ładunku.

Postanowienie trzecie.

O towarach zakazanych.

Zakazanym jest tak przywóz jak i wywóz następujących przedmiotów:

Prochu strzelniczego, kul, dział, wielkich i małych, karabinów wszelkiego kalibru, broni, amunicyi i przyborów wojennych wszelkiego rodzaju, soli.

Postanowienie czwarte.

O miarach i wagach.

Do obliczenia taryfy bierze się za podstawę że waga jednego (1) pikula, mającego sto (100) katty, czyni stodwadzieścia (120) funtów cłowych dwudziestu siedm (27) łutów, jeden (1) kwent ośm (8) centów, czyli sześćdziesiąt (60) kilogramów czterysta pięćdziesiąt trzy (453) gramów i że długość jednego czanga, mającego dziesięć (10) stóp chińskich czyni jedenaście (11) stóp dwa (2) cale dziewięć (9) linii austryackich czyli trzy (3) metry pięćdziesiąt pięć (55) centymetrów. Stopa chińska czyni trzynaście (13) cali pięć (5) linii austryackich, czyli trzysta pięćdziesiąt pięć (355) milimetrów.

Postanowienie piąte.

O artykułach, które przedtem były zakazane.

Ograniczenie handlu opium, monetami miedzianemi, zbożem, ziarnem strączkowem, siarka, saletra gatunkiem cynku znanym pod nazwą angielską speller znosi się pod następującemi warunkami:

1. Od opium cło wchodowe będzie wynosić teraz trzydzieści (30) taelów od pikula. Przywożący może go sprzedawać tylko w porcie, w głąb zaś Chin tylko Chińczycy artykuł ten mogą przewozić i tylko jako własność chińska. Kupcowi z monarchii austryacko-węgierskiej nie będzie wolno im towarzyszyć. Zatem XI (jedenasty) artykuł traktatu nie może być do tego przypadku rozciągnięty. Podobnież nie odnoszą się do tego artykułu postanowienia o opłatach transytowych, lecz rząd chiński może według własnego zdania nałożyć cła przechodowe na opium. Także rewizye taryfy nie będą do opium stósowane.

2. Monety miedziane. Wywóz monet miedzianych chińskich do portów zagranicznych jest zakazany, ale poddani monarchii austryacko-węgierskiej mogą je przewozić z jednego otwartego portu chińskiego do drugiego pod następującemi warunkami:

Przewożący winien wymienić ilość monety miedzianej którą przewieść zamierza i port, do którego jest przeznaczona. Winien przedstawić dwie osoby płacić mogące jako ręczycieli lub dać inną rękojmią, którą by inspektor cłowy mógł uznać za dostateczną dla zapewnienia, że w przeciągu sześciu (6) miesięcy od dnia wysadzenia na ląd zwróci poborcy cłowemu w porcie, z którego odpłynął, certyfikat przez niego wystawiony, a to z poświadczeniem przez poborcę cłowego w porcie wyładowania wystawionem i w pieczęć jego zaopatrzonem, jako moneta miedziana tamże przybyła. Jeżeli przewożący nie dołączy certyfikatu, podpadnie grzywnie w takiej kwocie, jaką wynosiła przewieziona moneta miedziana. Od monety miedzianej żadne cło opłacane nie będzie, ale statek, który takową całkiem lub częściowo na ląd wysadza, obowiązany jest do opłaty beczkowego, chociażby żadnych innych towarów nie miał na pokładzie.

3. Ryż. Wywożenie do portu zagranicznego ryżu i wszelkich innych zbóż krajowych lub zagranicznych z kądkolwiek przywiezionych, jest zabronione. Atoli kupcy monarchii austryacko-węgierskiej mogą produkta te przewozić z jednego otwartego portu chińskiego do drugiego, pod temi samemi warunkami co do poręczenia jak przy monecie miedzianej i za opłatą w porcie wyładowania ceł, w taryfie przepisanych.

Od ryżu i zboża nie będzie pobierane żadne cło przywozowe, ale statek całkiem lub częściowo ryżem i zbożem obciążony, chociażby żadnego innego ładunku na pokładzie nie miał, obowiązany jest do opłaty beczkowego.

4. Saletra, siarka i gatunek cynku znany pod nazwą speller uważane będą jak gdyby amunicya wojenna, i nie mogą być przywożone przez kupców monarchii austryacko-węgierskiej, chyba na żądanie rządu chińskiego albo dla sprzedania poddanym chińskim według przepisów do kupowania onychże upoważnionym. Pozwolenie do wyłożenia na ląd tych przedmiotów nie będzie nigdy udzielone dopóty, dopóki urząd cłowy się nie zapewni, że kupiciel uzyskał upoważnienie do tego potrzebne. Poddanym monarchii austryacko-węgierskiej nie będzie dozwolone prowadzić te artykuły w górę Yang-tze-kiang lub do innych portów prócz tych, które są otwarte na morzu; niewolno im też prowadzić takowych w głąb kraju na rachunek Chińczyków.

Artykuły te tylko w portach mogą być sprzedawane, we wszystkich zaś innych miejscach uważane będą jak gdyby własność chińska.

Wykroczenie przeciwko warunkom tu ustanowionym, a pod któremi handel opium, monetą miedzianą, zbożem, saletrą, siarką i cynkiem znanym pod nazwą speller jest dozwolony, będzie karane konfiskatą wszystkich artykułów w monecie będących.

Postanowienie szóste.

O formalnościach, którym ulegać mają okręty do portu przybywające.

Dla zapobieżenia wszelkim nieporozumieniom zgodzono się, że przeciąg 24 godzin, w którym każdy kapitan stósownie do artykułu XVI traktatu winien oddać konsulowi swoje papiery, ma się liczyć od chwili przybycia okrętu w granice portu.

W podobny sposób będzie liczony przeciąg 48 (czterdziestu ośmiu) godzin, które na mocy XXIV artykułu traktatu okrętom należącym do monarchii austryacko-węgierskiej wolno jest przepędzić w porcie bez opłaty beczkowego.

Granice portu będą oznaczone przez władzę cłowe stósownie do potrzeb stanu handlowego o ile te dadzą się pogodzić ze względem na zabezpieczenie dochodów cłowych.

W podobny sposób będą wyznaczone w każdym porcie miejsca, w którym będzie można towary zabierać na okręt i wykładać i miejsca te będą wskazane konsulom, aby mogli zawiadomić o nich publiczność.

Postanowienie siódme.

O cłach przewozowych.

Od towarów kupieckich opłacone jest cło przewozowe, jeżeli dopełniono następujących warunków:

Przy przywozie. Naczelnika urzędu cłowego, w porcie, z którego towary w głąb kraju wysłane być mają, należy zawiadomić o ilości i rodzaju towarów, o nazwisku okrętu, które je na ląd wyłożył, i o miejscu do którego są przeznaczone.

Naczelnik urzędu cłowego, przekonawszy się o prawdziwości tego uwiadomienia i odebrawszy cła przewozowe jak w artykule XXVIII traktatu są przepisane, doręczy importującemu towary świadectwo zapłaty ceł przewozowych, którym wykazywać się należy we wszystkich stacyach poborowych. Żadna inna opłata jakiegokolwiek rodzaju, do którejkolwiek części państwa towary te będą powiezione, nie może być od nich pobierana.

Przy wywozie. Płody, przez poddanego monarchii austryacko-węgierskiej w głębi Chin zakupione i do portu, z którego mają odpłynąć, transportowane, winny w pierwszej stacyi poborowej, przez którą będą przechodzić, być zrewidowane i spisane. Osoba lub osoby transportem się trudniące, winny przedłożyć deklaracyą, przez siebie podpisaną, w którejby tak rodzaj towarów, jak i port, z którego mają odpłynąć, były wymienione. Na to otrzymają certyfikat, który w drodze do portu, gdzie na okręt wzięte będą, w każdej stacyi poborowej, ukazywanym i wizowanym być winien.

Za przybyciem towarów do stacyi poborowej, najbliższej urzędu portowego, urząd cłowy tego portu będzie o tem zawiadomiony, i towary mogą być dalej transportowane, gdy zostanie opłacone cło przewozowe, ciężące na nich stósownie do artykułu XXVIII traktatu. Przy wywozie winny być opłacone cła w taryfie ustanowione.

Wszelkie usiłowanie przemycenia w brew postanowieniom powyższym towarów przywiezionych lub wywieść się mających, pociąga za sobą onychże konfiskatę.

Towary, w powyższy sposób jako przechodzące do portu, deklarowane, jeżeli podczas przechodu będą bez pozwolenia sprzedawane, ulegają konfiskacie.

Wszelkie usiłowanie przewiezienia większej ilości towarów niż w certyfikacie podano, pociąga za sobą konfiskatę wszystkich towarów tej samej nazwy, w certyfikacie wymienionych.

Naczelnik urzędu cłowego ma prawo niedozwolić wniesienia na okręt towarów, jeżeli nie jest udowodnionem, że opłaty przechodowe na nich ciężące, zostały uskutecznione i to dopóty, dopóki należytości te nie będą zaspokojone.

Postanowienie osme.

O handlu cudzoziemców w głębi kraju na zasadzie passportów.

Zgodzono się, że artykuł XI traktatu nie ma być tak rozumianym jakoby poddanym monarchii austryacko-węgierskiej pozwalał przybywać do stolicy Chin dla prowadzenia tam handlu.

Postanowienie dziewiąte.

O opłacie ceł w portach.

Ponieważ traktat powyższy nadaje rządowi chinskiemu prawo użycia wszelkich środków, które tenże uzna za stósowne w celu zapewnienia sobie dochodów płynących z handlu z monarchią austryacko-węgierską, zgodzono się, że we wszystkich portach otwartych przyjęty będzie jednakowy system.

Rząd chiński poczyni wszelkie środki które uzna za potrzebne dla zapobieżenia przemytnictwu na Yang-tze-kiang.

W tym celu urzędnik, przez rząd chiński do nadzorowania handlu zagranicznego postanowiony, będzie zwiedzał rozmaite porty od czasu do czasu osobiście lub będzie tam wysyłał swoich reprezentantów. Urzędnikowi temu będzie wolno wybrać podług swojego zdania jednego z poddanych monarchii austryacko-węgierskiej, którego uzna za zdatnego, aby go wspierał w zarządzie dochodami celnemi, w powstrzymaniu przemytnictwa, w oznaczeniu granic portów, w wykonywaniu czynności kapitana portowego, nareszcie w wystawianiu latarni morskich, znaków morskich itd.; koszta utrzymania tychże pokrywane będą z opłaty beczkowego.

(L. S.) Baron **Petz** r. w.,
kontradmirał.

(L. S.) **Tung-Sün** r. w.

(L. S.) **Chung-Hon** r. w.

Nos visis et perpensis tractatus hujus articulis ea omnia, quae in illis continentur, rata grataque habere declaramus ac profitemur, Verbo Nostro Caesareo Regio promittentes, Nos ea omnia fideliter observaturos atque executioni mandaturos esse.

In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostrae tabulas manu Nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo Regio appenso firmari jussimus.

Dabantur in Imperiali urbe Nostra Vienna die octava mensis Maji, anno Domini millesimo octingentesimo septuagesimo primo, Regnorum Nostrorum vigesimo tertio.

Franciscus Josephus m. p.

Comes a **Beust** m. p.

Ad mandatum Sacrae Caes. et Reg. Apost. Majestatis proprium:

Maximilianus Liber Baro a **Gagern** m. p.,
Consiliarius aulicus et ministerialis.

Traktat powyższy wraz z taryfą cłową i postanowieniami handlowemi, jako przez obydwie izby rady państwa zatwierdzony, ogłasza się niniejszem.

Wiedeń, dnia 17 kwietnia 1872.

Auersperg r. w. **Banhans** r. w.